

بهبگامی که سر از افراط درآورد دارای بعدی منفی است . در این بحث ضمن بررسی جوانب این مسأله سعی داریم از جنبه‌های مثبت و منفی و از حالات و رفتار کودکان مغرور سخنی بمان آورده ، موضعی را که والدین و مربیان

مقدمه _____

از مسائل مبتلا به خانواده ، مدرسه و اجتماع مسأله غرور کودکان است که از دیدی دارای بعد و جنبه مثبت و از دیدی دیگر ، مخصوصاً "

است برای مهم‌نشان دادن خود، کم اعتنائی به امور و جریانات، خود را فوق دیگران و برتر از آنان دانستن، رضایت از کار و فعالیت خود میل به ریاست و سروری و . . . .

برخورد شان با دیگران تحقیر آمیز است و همه گاه در مقام استهزاء و کوچک شمردن دیگران هستند. اگر به کسی صدمه و آزاری برسانند آن را حق خود میدانند بدون اینکه برای دیگران حق مقابله به مثل قائل باشند. اگر کسی به آنها احسانی کند گمان دارند حق آنهاست و حتی قائلند که این امر برای آنها اندک بوده و شائن شان بسی بالاتر از این میزان است و طبیعی است که چنین کمان و نظوری خود اصطکاک آفرین است.

طرز معاشرتشان با دیگران به گونه ای است که کوئی حالت انتقام گیری از دیگران دارد و در عین حال از این واقعه در وحشت است. از انتقاد شدن پرهیز دارد و ایس بخاطر پرمدعائی اوست. البته انتقاد کردن و بهتر است بگوئیم عیبجویی از دیگران را حق خسود میدانند.

_____ احساس آنها _____

اغلب آنها درباره خود عقاید توهمی دارند. گمان دارند شخصیتی مهم فوق العاده، و بسیار بزرگند. کارهای بسیار عادی و بیش یا افتاده خود را بزرگ می‌شمارند آنچنان که کوئی عقده‌ای آنان را رنج می‌دهد و با این توهمات خود را راضی و اقناع می‌کنند.

اینان به واقع موقعیت خود را متزلزل می‌بینند و ترسی پنهان آنان رانج می‌دهد. دائما " در وحشت از جریحه دار شدن غرور

در قبال آن باید اتخاذ کنند عرضه بداریم .

_____ تعریف و بررسی _____

نخست ببینیم غرور چیست و چه فرقی با اعتماد به نفس دارد. غرور را عبارت میدانند از حالت و صفتی توأم با خود بینی و جاه طلبی که بر اثر آن فرد مغرور سعی دارد مقام و موقعیت خود را از دیگران برتر دانسته، درباره صفات و خصایصی که واجد آن نیست سماجت و اصرار ورزد.

فرق آن با اعتماد بنفس ایس است که در اعتماد بنفس تکیه بر روی صفات و ویژگی هائی است که فرد آنها را دارد و در غرور تکیه بر صفات و ویژگی هائی است که آدمی آنها را ندارد. هم چنین در اعتماد بنفس تکیه روی فضایل است و در غرور تکیه روی رذایل. افراد مغرور بدون آنکه عرضه ولیاقتی را واجد باشند از آن دم زده، دچار خود فریفتگی می شوند. و تصور نادرست شان از خود باعث می شود که در امور و جریانات مواضع غلطی بگیرند و حتی راه رشد را بر روی خود سد کنند.

جلوه غرور بصورت خود بینی، خود فریفتگی پرتوقعی، افاده فروشی و حتی تحقیر دیگران و ضربه زدن بر دیگران است. فرد مغرور سعی و اصرار دارد عظمت خود را به دیگران نشان داده، به اثبات برساند و در این راه گاهی از هوش خود سخن می گوید، زمانی ارزیابی خود و گاهی از درخور تحسین بودن خود.

_____ حالات و رفتار _____

آنچه که در این گروه به چشم می خورد تلاشی

آنان کمتر مشاهده می شود .

ریشه ها

ریشه غرور را بیش از آنکه در داخل افراد جستجو کنیم باید از خارج وجودشان جستجو کرد . بعبارت دیگر محیط اجتماعی و نحوه تربیت آنان در ایجاد این حالات موثرند . تعریف بسیار و ستایش ها از کودک در دوران خردسالی سبب بروز این حالت می شود . مادری که از اخلاق و رفتار کودک ، از زیبایی او ، از حرفهای خوشمزه اش تحسین و تمجید می کند و در این راه اغراق روا میدارد باید منتظر دنیای غرور آمیز آینده اش باشد .

محبت ها ، در آغوش گرفتن ها ، ستایش از کودک در این مورد که تو خیلی خوب می توانی

خوبشند ، بهمین نظر در امتحانات و در مسابقات شرکت نمی کنند . البته این امر حاکی از آن است که آنها در پیش خود خود را کوچک می بینند همچنین احساس فرد مغرور در عین غرور احساس کمتری و حقارت است و دائماً " خود را در معرض وحشت و نگرانی می باید . کماں دارد دیگران می خواهند او را کوچک کرده و به دشمنی با او برخیزند . بهمین جهت پیش از اینکه دیگران درباره او اقدامی کنند او حرکت خصمانه ای علیه آنها دارد .

تیپ آنها

اینکه کودکان مغرور چه کسانی هستند و از چه خانواده ای می باشند پاسخ های متعددی به آن می توان داد از جمله اینکه بررسیها نشان می دهند اینان :

– از نظر عواطف ضعیفند ، بدنیال کاری نمی روند که در آن شکست باشد و عاطفه شان جریحه دار شود .

– منطق شان این است هر کاری بکنند موفقند و موفقیت حق و شان آنهاست و برایشی اساس تیپ برتری طلبند .

– اغلب اینان از خانواده هایی هستند که برای لوسی و نتری بچه ها تلاش کرده و مقصرند .

– تیپ مهر طلبند و می خواهند همه در خدمت آنان باشند و به آنها احترام کنند و از این باب پرتوقعند .

– خود خواهند و خودبین ، زود رنجند و حساس ، با مختصر احساس تحقیری از کوره درمی روند .

– هوش شان عادی است و جنبه ضعف در

غرور از آن بابت خوبست که عامل تلاش باشد .

زبان غرور افراطی

درعین حال اگر غرور از حد متعارفی بگذرد موجب زیانها و خطرات بسیاری است که برخی از آنها عبارتند از: بیگانگی از خود، احساس سرگردانی و بلا تکلیفی در رفتار، فزونی خود خواهی، تن دادن به دروغ برای ایجاد غرور و شخصیت کاذب، گریز و هراس از مشکل عشق شدید به خود (نارسیسم)، اتکای به افکار غیر واقعی، مخفی داشتن ضعف و مخصوصاً "ضعف درسی، چون درکلاس و مدرسه چیزی را از کسی نمی پرسد، چشم پوشی از حقایق تن دادن به لغزش و جرم، بازهم برای حفظ غرور کاذب، اصرار بر درستی رای و نظرو... هم چنین افرادی این چنین درحیات اجتماعی کار آمدی ندارند، دوست و رفیق و همدمی برای شان نیست، دربرخوردها حالت انتقامی دارند دیدشان دیدی تحقیر آمیز و توام بایی توجهی هاست و .....

اسلام غرور را از شیطان میدانند و آن را وعده شیطان بحساب می آورد. اصل آن تنها در حدی که سبب کارو تلاش باشد و حفظ و صیانت از خطر و دفاع از خود و ... لازم است و مورد تأیید اسلام، ولی اسلام غرور منجر به بلند پروازی را نمی پذیرد. درکل غرور افراطی آفتی نفسانی و خطرناک و حاکی از گرفتاری روانی است .

لطفاً " ورق بزنید

حرف بزنی، خیلی شعر بلدی، صورت تو بسیار زیباست، صدای تو خیلی قشنگ است، تو خیلی با هوش هستی و ..... موجد این حالات و رفتار در کودک می شود.

هم چنین جهل ها، تلقین ها، القات احساس خفت ها و حقارت ها و حتی هوش برتر در ایجاد این زمینه بسیار موثر است و طبیعی است که والدین و مربیان در این جنبه ها باید بسیار هشیار باشند. ضمن محبت به کودک موجباتی پدید آورند که طفل از آن سوء استفاده نکند.

ضرورت غرور

شاید در جامعه از غرور بنحو نامطلوبی یاد شود و برخی از مربیان آن را صفتی ناروا برای کودک بحساب آورند، درحالیکه از نظر تربیت و اخلاق وجود این صفت و حالت برای افراد ضروری است و بهمین خاطر این صفت باید در آنان پرورش یابد.

آدمی برای دفاع از شرف و حیثیت، برای حفظ وجود و صیانت از آن، برای مقابله با خصم، برای ایستادگی در راءی و نظر صائب خود نیازمند به غرور است. غرور عامل تعهد انسان است، سببی برای نجات از ترلزل است، موجبی است برای متعهد شدن در راه هدف و تعلیمی که مربی برای کودک در نظر می گیرد.

هم چنین غرور برای آدمی لازم است تا از رذائل خود را دور بدارد، وجودش بر خودش کوچک و ارزان نیاید. زیرا کسانی تن به آلودگی و خود فروشی می دهند که غرورشان مرده و نفس شان در نزد آنها حقیر باشد. و مخصوصاً

دربرابر لجبازی و اصرار او تدریجا " بی
اعتنائی نشان دهیم ، امر ونهی او را نادیده
گیریم ، حتی دربرابر فریاد و پرخاش او
خونسرد باشیم . غرور کاذب او را بشکنیم و
اعتقاد پذیرفته او را در برابر خودش کوچک
بشماریم و آن را نادیده انگاریم . اودرکل باید
دریابد که تاحال راه غلط می پیموده واز این
پس ناکزیر است چون دیگران رفتاری عادی
داشته باشد .

هم چنین در پیشگیری ها لازم است محبت
به اندازه باشد ، توقعات کودک درحد متعارف
برآورده گردد ، از تحسین و تمجید و گزافه-
گوئی درباره او خودداری بعمل آید ، هم-
چنانکه سعی خواهید کرد او درزندگی عادت
نکند چیزی را به عجز از شما طلب کند،
مثلا " برای شیرینی و شکلاتی شخصیت خود را
خرد کند .

دکتر علی قائمی

درطریق تعدیل غرور

بازهم یاد آور می شویم که دوگونه غرور
مطرح است : غرور مثبت یا دینامیک که آدمی
را به کار و تلاش و امیدارد و سبب حفظ وجود
صیانت و دفاع از آن می گردد . و
غرور منفی که آدمی را تنها به این
دلگرم میدارد که ار او تحسین و تمجید کنند و
این جنبه باید درافراد اصلاح ، تعدیل ودرمان
شود .

درطریق درمان ضروری است ، عقده های
کودک را حل کنیم ، او راه اندازه کافی مورد
رحمت و مرحمت قرار دهیم ، تدریجا " دوستی و
محبت و ناز کشی به او را متعادل کنیم و آنگاه :
از طریق سپردن مسئولیت به او ، واداشتن
او به تجربه و عمل توان و امکانش را به اوتشان
دهیم تا دریابدکه عرضه و لیاقت او در چه
حد است .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مجله باغ علوم انسانی

بقیه از صفحه ۷

طلبه ها این دوره طلبگی یک یادگار بسیار بسیار
خوب و عالی است . کسانی که یک چند سال
طلبگی کرده اند آخر عمر از خوشیهای همان
دوران طلبگی یاد می کنند . و با اینک-
در دوران طلبگی از نظر شرایط مادی معمولا " در
شرایط خوبی نیستند و غالبا " در فقر و بی چیزی
و مسکنت بسر می برند ، منتها چون همه در یک

اخلاقی . ولهذا برای هرکسی همان دوران
محصل بودنش جزء بهترین دوران عمر به حساب
می آید ، چون وضع روحش یک وضع بسیار بسیار
مناسبی است . این دوران از هفت سالگی تا
سنی سی سالگی و آنوقتها ادامه می یابد . در
این اوان در یک محیطی قرار می گیرد که روز
بروز بر معلوماتش ، افکارش ، اندیشه اش
ذوقیاتش ، عواطفش افزوده می شود ، برای